

In Beseda je meso postala

ODREŠENJE ni igrača. Treba je bilo učlovečenja Boga, da se skozi vso gmoto človeške slabosti in grešnosti On, Prvorojenec stvarstva, dokoplje do vesoljnega vstajenja. Od tega trenutka je zgodovina sveta zgodovina inkarnacije.

Danes se mnogim pomuja strah, da smo vedno dalj od Boga-človeka. Morda bi nam bili potrebni Solovjevi, ki bi s svojim prodornim pogledom in jasno besedo v univerzitetnih avlah spregovorili o Bogu-človeku in bi ostrmeli vsi, ki niti slutnje nimajo, da bi učlovečenje utegnilo biti resnično. Morda ni niti potrebno. V svoji notrajni razdvojenosti, ki se odraža v vsej zapadno-evropski kulturi in še čez, človeštvo išče. Škof Fulton Sheen je brez strahu povedal: „Živimo predvečer velike duhovne prenove človeške zgodovine. Pogosto so duše Bogu najbližje takrat, ko se čutijo najbolj oddaljene, blizu obupa. Kajti prazna duša se da napolniti z božjim. Strti duši je možno dati večni mir. Nopuknjena duša pa je zaprta božji milosti.“ Morda v luči tega optimizma moremo najti pomirjenje ob pretresih in nemirih v svetu in Cerkvi. Gre za inkarnacijo, za odrešenje. In če dvajseto stoletje trpi porodne bolečine, ki ustvarjajo zmedo in preplah, je vendarle na dnu vseh bolečin pričakovanje novega rojstva.

Beseda: konec krščanstva, govorjenje o mrtvem Bogu, končno celo hipijevstvo in huliganstvo morda naznanjajo le eno: evroameriška kultura je tako prepojena s krščanstvom, da zadaja bolečino starim in mladim in jih tira v tvegano iskanje – ne da rešimo srednjeveško krščansko mentaliteto, ampak da ustvarimo novo krščansko dobo. Če v dobi, ko nam je polet v vesolje napravil zemljo tako majhno, da smo našli modno misel: vesplošni pluralizem – če v tej dobi ne bomo kristjani pozabili, da se je inkarnacija v vseh ostalih starodavnih in mogočnih kulturah komaj pričela, bomo mogli stopiti v korak s časom. Veliki misleci, naj bodo poklicni teologi ali iskreni iskalci od koderkoli, to slutijo in napovedujejo.

Kultura v splošnem, posebej kultura v ožjem pomenu je svet zase. Koncilski očetje, ki so vse te skrbi na mnogih mestih v svojih dokumentih zapisali, so jasno povedali, da je umetnost svobodna, neodvisna. A istočasno so povedali tisto, kar je tako lepo izrazil oče slovenskega impresionizma Rihard Jakopič: „Prava umetnost potrebuje etično visoko stoječega umetnika. Umetnost je božji dar, dan človeku kot najvišji izraz življenja. Le etično velik umetnik more ustvarjati umotvore, katerih lepota je prežeta z resnico in čistostjo.“

Še več: inkarnacija nujno daje tudi omaki, tudi umetnosti krščanski obraz. Logos mora postati forma sveta, ne le posamezne človeške duše. To je gigantski proces, ki se bo dokončal z zadnjim dnem človeške zgodovine. In če prijatelj našega Plečnika, konvertit benediktinec slikar Verkade smelo trdi: brez religije ni nobene resnične umetnosti in vsaka umetnost je v službi religije, potem to gotovo moramo reči za evroameriško kulturo, ki je tako prepojena s Kristusovo pričujočnostjo, da nosi njegov obraz celo tedaj, če umetniki osebno ne izpovedujejo več vere vanj.

Plečnik je nekje zapisal: umetnost je spomin na izgubljeni raj. Kaj ni še nekaj več? Ob koncu koncila je Cerkev vsem umetnikom sveta izročila spomenico, v kateri so presenetljivi stavki: „Svetu, v katerem živimo, je lepota potrebna, da ga ne prekrije somrak obupa. Lepota in resnica, obe razveseljujeta človeško srce. Vam umetnikom, ki vas je prevzela lepota in ki zanjo delate, pesnikom in književnikom, slikarjem, kiparjem, arhitektom, glasbenikom, ter gledališkimi in filmskim ustvarjalcem, vsem vam kliče Cerkev koncila: če ste prijatelji prave umetnosti, ste tudi naši prijatelji. Zavedajte se, da ste varuhi lepote v svetu!“

Misel je čudovita. Ena sama stvarnost v Bogu se v prizmi človeka razprši v resnico, dobroto in lepoto. Vse troje je človeku potrebno in učlovečeni Bog bije pravdo, da iz umazanosti, zmot in podlosti reši Resnico, Dobroto in Lepoto ter z njo presije stvarstvo do takšne mere, da bo takrat, ko bo obrnjena zadnja stran zgodovine, uresničeno to, kar je v svoji veličastni viziji napovedal svetli Pavel: VSE IN V VSEM BO BOG SAM.

Franc Sodja

Hvalimo mi denes Buga
inu se veselimo,
kir je nam dau Sinu svojga,
z angeli ga častimo.
Danes ta Beseda božja
zavolo vsiga človeštva
se je k nam prdružila,
vzela nase to kri, mesu
v enim divičnim telesu,
s tem nas z Bugom zmirila.
Kakor sonce skoz glaž gre,
glaž ta se ne razbije,
v glihi viži rojen je
naš Jezus od Marije.
Kakor ta luč od luči gre,
sonce svojo svitlust pusti
ter vunder v nim ostane,
lih taku Bug od Buga gre,
Bug Oča ta Sinu rodi,
večnu u nim prebiva.

PRIMOŽ TRUBAR,
Ta stara boshizna Peissen

V začetku je bila Beseda in Beseda je bila pri Bogu in Beseda je bila Bog. Ta je bila v začetku pri Bogu. Vse je po njej nastalo in brez nje ni nič nastalo, kar je nastalega. V njej je bilo življenje in življenje je bilo luč ljudi in luč sveti v temi in tema je ni sprejela.

Bil je človek, ki ga je Bog poslal, ime mu je bilo Janez. Ta je prišel v pričevanje, da je pričeval o luči, da bi vsi po njem vero sprejeli. Ni bil on luč, ampak pričeval naj bi o luči.

Prava luč, ki razsvetljuje vsakega človeka, je prihajala na svet. Na svetu je bil in svet je po njem nastal in svet ga ni spoznal. V svojo lastnino je prišel, in njegovi ga niso sprejeli. Vsem pa, kateri so ga sprejeli, je dal pravico, da postanejo božji otroci; njim, ki vanj verujejo, ki se niso rodili iz krvi ne iz pozelejenja mesa ne iz volje moža, ampak iz Boga. In Beseda se je učlovečila in se naselila med nami; in videli smo njeno slavo, slavo kakor edino-rojenega od Očeta, polna milosti in resnice.

Začetek evangelija po Janezu

editorial

El 18 de octubre de 1969 cumplanse cien años de la aparición del primer número del prestigioso diario argentino "La Prensa". Hoy en día, "La Prensa" figura entre los siete diarios más grandes no solo de América, sino del mundo entero. Como rasgo especial, que ante los ojos de todo el periodismo democrático en el mundo libre enaltece a este gran diario, que gozoso cumple su primera centuria, hay que destacar su profundo amor por la libertad, la verdad, la dignidad humana, su hondo respeto por los valores espirituales y morales del hombre. No nos extraña que "La Prensa" figura hoy como paladín de la lucha contra todos los totalitarismos, sean de izquierda o de derecha, como vigía atento contra toda

clase de tiranía, sea política o espiritual.

Adhiriendo a tan fausto acontecimiento de este gran matutino argentino, nada mejor parece que citar las palabras de don Ezequiel P. Paz, hijo del fundador del diario José Clemente Paz, pronunciadas al cumplirse el cincuentenario de este primer diario argentino.

Dijo el Dr. Ezequiel Paz:

"Informar con exactitud y con verdad; no omitir nada de lo que el público tenga derecho a conocer; usar siempre la forma impersonal y culta sin perjuicio de la severidad y de la fuerza del pensamiento crítico; desechando los rumores para afirmar únicamente aquello, de lo cual se tenga la

convicción afianzada por pruebas y documentos; considerar que es preferible la carencia de una noticia a su publicación errónea o injustificada. Recordar antes de escribir, cuán poderoso es el instrumento de difusión de que se dispone y que el daño causado por la falsa imputación no se repara jamás totalmente con la aclaración o rectificación caballarescamente concedida. Guardar altura y serenidad en la polémica y no afirmar nada que tengamos que borrar al día siguiente. Y, por último, inscribir con letras de oro en lugar preferente y bien a la vista sobre la mesa de trabajo, las palabras de Walter Williams, insigne hombre de prensa norteamericano: 'Nadie debe escribir como periodista lo que no puede decir como caballero.'"

kulturni večeri ki so bili

11. kulturni večer

ENAJSTI, sklepni večer letošnje sezone kulturnih večerov, je bil v okviru zgodovinskega odseka s predavanjem doktorja Srečka Baraga o „Razmejitvenih in političnih razmerjih med Slovenci in Italijani po prvi in drugi svetovni vojni“. Večer je bil 15. novembra 1969 ob osmih, kot vsi letošnji, v gornji dvorani Slovenske hiše v Buenos Airesu.

Če je v prvem delu svojega razpravljanja o slovensko-italijanskih odnosih pred meseci Baraga govoril o stari ekspanzivnosti Rimljanov, ki so svoj imperij širili v naše kraje, pa potem podal pregled skoz vso zgodovino do prve svetovne vojne, se je v tem predavanju, nadaljevanju prejšnjega omejil bolj na dogodke po prvi in drugi svetovni vojni vse do naših dni. Vsepovsod je vedno pričujoča italijanska težnja po novem rimskem imperiju ter za časa druge svetovne vojne predvsem utrjevanja življenjskega prostora na Balkanu. Slovenija pa je prag Srednje Evrope na Balkanu. Predavatelj je o tej ekspanzivnosti govoril zgodovinsko razvojno s citiranjem mest, odkod ima podatke, ter se pri svojem razglabljanju obdržal na znanstveni višini vse do začetka govora o drugi svetovni vojni, ko je našel priložnost, da se je obregnil ob dogodke v slovenski politiki iz leta 1941 brez vsake zveze s tezo predavanja.

iz tajništva

- Od zadnjega tajniškega poročila v Glasu XVI., 10. je odbor Slovenske kulturne akcije imel šest sej; vseh odborovih sej je bilo do zdaj v letošnji sezoni 16. Seje trajajo redno vsaj po dve uri in štejejo skoraj vedno s polno udeležbo.
- V tem razdobju so bili 4 kulturni večeri. Z zadnjim 15. novembra je Slovenska kulturna akcija sklenila letošnjo sezono.
- Pomembna prireditev zadnje tretjine letošnje sezone je bil Razgovor o problemih našega tiska, v slogu razgovora okrog okrogle mize, ki sta ga pripravila teološki in filozofski odsek. Prireditev je odlično uspela tako v pozitivnem odzivu predstavnikov slovenskega tiska v Buenos Airesu, kot po zanimivosti in višini razpravljanja. Zaradi obilice snovi je bil razgovor na dveh večerih, katerih vsak je trajal po več ur.
- Izšla je zadnja številka Meddobja za X. letnik. S to publikacijo skuša Slovenska kulturna akcija popraviti zamudo, ki je bila ves čas delovanja ena glavnih skrbi novega odbora. Za leto 1970 predvidevamo izdajanje Meddobja v novi obliki in opremi, z novo vsebino v več številkah vsako leto. Slovenska kulturna akcija se trudi knjižnemu in revialnemu tisku posvečati svojo glavno skrb in prizadevanje. Medtem

Za povojno dobo pa je obsodil komunistično fratelanzlo na Primorskem. Za konec pa tirjal od silnic, ta čas gibajočih slovensko emigracijsko politiko, naj se združijo v konkretnem programu, da se zastavi pot italijanski ekspanzivnosti preko Slovenije na Balkan, kar ustvarja nove nevarnosti za našo bodočnost.

Ob razgovoru, ki je sledil predavanju, je vodja večera dr. Tine Debeljak izjavil, da ne more dopuščati na kulturnih večerih razgovorov o dnevi politiki, temveč samo o vprašanih, ki so povezana z zgoraj omenjeno temo. Sam je dopolnil z nekaterimi primeri iz dni druge vojne oris italijanske ekspanzivnosti. Polkovnik Vuk Rupnik je podal zanimive reminiscence iz vojaške strategije v bivši Jugoslaviji, ko slovenske koristi proti Italiji niso bile zavarovane, kakor bi morale biti. Oglasil se je tudi prof. Pavel Verbič, poudarjajoč potrebo, da se vpeljejo na kulturne večere tudi predavanja iz sodobne politične problematike, a vedno na znanstveno kritični višini.

Večer, ki je privabil lepo število poslušalcev, je bil, kot smo omenili, sklepni večer letošnje sezone, ki jo je Slovenska kulturna akcija srečno in v zadovolje obiskovalcev pripeljala do konca. Dvanajst kulturnih večerov – če rednim prištejemo še pomembni večer z razgovorom o problemih našega tiska – je lepa in plodna bilanca notranjega dela.

ko so kulturni večeri v Buenos Airesu lokalnega značaja in zatorej omejeni le na razmeroma ozek krog zainteresiranih obiskovalcev, bo skušala Kulturna akcija častno upravičiti svoj obstoj kot kulturne organizacije zlasti s svojo revijo in s knjigami.

- Po pravilih se je sestel za urejanje revije Meddobje uredniški konzorcij, ki ga sestajajo vsi vodje odsekov. Za predsednika konzorcija, ki ni nova odborniška funkcija, marveč le titularno mesto vodje konzorcija, je odbor postavil predsednika ustanove doktorja Tineta Debeljaka. Glavni urednik revije pa je vodja literarnega odseka, pesnik in pisatelj France Papež, medtem ko je diagramacijo revije in nje notranjo opremo prevzel arh. Marijan Eiletz, ki bo skrbel za likovno plat publikacije. Konzorcij je imel že nekaj sej, kjer so uredniki razpravljali o novem Meddobju in razmotrivali o že zbranim gradivu za prve številke.
- Za leto 1970 so predvidene in delno tudi že pripravljene 4 knjižne izdaje v založbi Slovenske kulturne akcije, poleg revije Meddobje in mesečnika Glas. Deseti letnik svojih knjižnih publikacij bo založba dopolnila z izdajo zbirke novel ZANKE, (Ljudje II.) pokojnega pisatelja Nartēja Velikonje, v počastitev 25-letnice nasilne smrti pod komunističnimi rablji.

vsem slovincem
doma in po svetu
ljubezen
svobodo
mir
za božič in novo leto

želi

slovenska kulturna akcija

narte velikonja - zanke

Slovenska kulturna akcija sklepa X. letnik svojih knjižnih publikacij z zbirko novel Z A N K E, ki jih je napisal pokojni pisatelj NARTE VELIKONJA. Zbirka je dejansko drugi del pred tirinajstimi leti izdanega prvega cikla teh novel in črtic, ki imajo skupen naslov LJUDJE.

Nikakor ne izdajamo te zbirke iz kake morebitne zadrege, temveč iz čisto določenega namena. Leto 1970 je leto spomina naših protikomunističnih žrtev, predvsem pobitih domobrancev, kakor tudi vseh, ki so padli pod obsodbami sodišč „zločinov zoper narodovo čast“, procesov po staliniščenih receptih itd. Ena teh žrtev je bil slovenski pisatelj NARTE VELIKONJA, ki je pal junija 1945. leta neznano kje kot žrtev svoje dobronamernosti in pisanja. To vemo iz obtožnice, saj so mu posebej očitali kot zločin pisanje v Domoljub, avtorstvo brošure Malikovanje zločina, imenoma pa novelo „Zanka“. Njegovo človeško in politično čast bo reševala zgodovina, pa tudi Cerkev. Mi pa mu hočemo povrniti čast in vrednost slovenskega pisatelja.

Zato za 25-letnico njegove smrti ta knjiga.

Velikonja je izdal knjižno več zbirk, tako Sirote, Otroci, Pod drobnogledom, Višarska polena, Naš pes, knjigo o Jegliču, polemiko s komunistično revolucijo Malikovanje zločina, več knjig anekdot in druge. Mnogo novel in črtic je ostalo še nezbranih po raznih revijah.

V prvem zvezku njegovih novel in črtic LJUDJE smo objavili devetnajst črtic, ki kažejo Velikonjevo razvojno pot od prvih začetkov v Domu in svetu pred prvo vojno, pa tja do leta 1927, ko je zaradi svoje poklicne zaposlenosti moral prekiniti s pisateljevanjem kot tudi njegov vrstnik Stanko Majcen.

Prvi del omenjene zbirke so psihološke študije iz problematike mladostne erotičnosti in otroškega življenja sploh – Velikonja je bil oče 12 otrok! – katerih višek predstavljajo njegove tipično ekspresionistične Skrivnosti. Te ga postavljajo v podobno vrsto z Majcenovo duhovno ekspresionistično prozo tistih let. Novele in črtice iz te dobe tedaj vsebuje prvi zvezek zbirke LJUDJE, ki smo jo izdali za desetletnico pisateljeve smrti, leta 1955.

Nekaj let nato je moral prenehati s pisateljevanjem, kajti zapadel je težki bolezni, ki ga je pripeljala prav na rob groba. Nihče že ni več veroval v njegovo ozdravljenje, ki ga ni hotelo biti, zaradi napačne diagnoze bolezni, kot se je pozneje izkazalo. Velikonja ne govori o svojem ozdravljenju kot o čudežu, imenuje pa čudež domislek dr. A. Breclja, njegovega prijatelja in vrstnika še iz goriških let, naj poskusi še na zagrebški kliniki za živčne bolezni. Šel je tja in nekaj časa nihal med življenjem in smrtjo. Prav v tistih dneh sem ga obiskal v družbi prof. Koblarja in pesnika A. Vodnika, ki smo se tedaj udeležili medklubskega sestanka jugoslovanskih PEN klubov; odhajali smo od njega pod vtisom smrti, ki smo jo videli ob vzglavju. Toda Velikonja je ozdravel, dasi je ostal napol hrom: z desnico ni mogel več pisati in leva noga mu ni več služila. Toda spet se je lotil pisanja in napisal med drugim stvari, ki jih objavljamo v tem drugem zvezku zbirke LJUDJE z naslovom ZANKA, kot knjižno še neizdane spise.

Zvezek smo razdelili v tri dele z epilogom. V prvem so kratke silhete treh kraških deklet Francke, Tončke in Rezke, kakor jih je objavil pod psevdonimom Oblak in Čuskov v goriškem mladinskem listu Klasje. Objavljene so bile l. 1934, že po njegovi bolezni in verjetno prej napisane, ker slogovno in oblikovno docela spadajo v način opisovanja iz zbirke Ljudje. Posebno črtica Francka je kabinetni košček njegovega pisanja.

Osrednji del je ustvarjanje po bolezni, ki ga označuje opisovanje psihološkega opazovanja določenih družb, opisovanje kolektivne psihologije. Njegova Pomlad, črtica iz hiralnice, uvaja v Domu in svetu 1933 to pisanje, ki je svoj čas vzbudilo izredno zanimanje za novega Velikonjo. Dve črtici iz zagrebške bolnišnice Na kliniki in Na hodniku sta mojstrsko opisani podobi iz življenja v bolnišnici za živčne bolezni, ostro opazovane, s kratkimi dialogi, naravnost skopimi: v tem spominja na današnje opisovanje Solženicina v romanu V prvem krogu... Velikonjeva zadnja novela Zanka, ki jo je napisal na mojo prošnjo kot urednika Doma in sveta in po kateri smo dali temu nadaljevanju zbirke Ljudje tudi naslov, ga dela nekakšnega pionirskega in stvariteljskega pisatelja, predhodnika poznejših podzavestnih psiholoških študij in fantastičnih stikov realnega in nadrealnega v človeku. Postavljena v čas medokupacijskih umorov, je zgrajena na podzavestni komunikaciji psihološkega značaja. Atentator je obenem z revolverjem potegnil iz žepa tudi ukradeno beležnico nekega uradnika, v kateri je bilo pod ključem zapisano tudi njegovo ime. Ta uradnik je v podzavestni povezanosti videl ta prizor kot v snu in ve, kdo je morilec, le imena se ne spomni; in morilec ve, da še nekdo ve za njegov zločin. Medsebojno posredovanje je v času treh dni, ko eden niha med tem, da bi naznanil morilca, in se morilec boji, da bo izdan. To je vsebina te številke, ki je zanimiva kot umetnina, kot psihološko razmotrivanje moritve in strahu, pa tudi za pisatelja samega in njegovo morebitno psihopatološko vrtnje v dno skrivnostne, morda znanstvene hipoteze. Novela je prav gotovo vredna raziskovanja psihiatrov, hkrati pa je ena prvih pomembnih slovenskih literarnih stvaritev iz podzavestnega sveta.

V tretjem delu zbirke zapletenih „zank“ bo objavljena ena sama obširnejša detektivska novela Rjava sled, ki pa je lahko bolj satira, kot pa resnična detektivka. Zato smo jo ločili od Zanke, ki ima tudi nekaj detektivskega v sebi.

Sam zase pa stoji za epilog Velikonjev Lastni nekrolog, v katerem je najti mnogo njegovih avtobiografskih podatkov ter je značilnost zase.

To je vsebina tega novega zvezka Velikonjevih novel, ki bodo za mnoge pravo odkritje, zlasti za one, ki poznajo Velikonjo samo kot pisatelja domačijske povesti (Višarska polena), ne pa kot psihološkega opisovalca kolektivnih skupin (hiralcev, bolnikov) ter detektivskih reševanj psiholoških „zank“.

Marsikdo bo spremenil ob branju teh stvaritev mnenje o Velikonju pisatelju in njegovi ceni v modernem pisanju.

Tine Debeljak

podobe

andré gide - sto let

Paul Claudel: „Cenjeni gospod. V čast mi je vaša naklonjenost; knjigi, ki ste mi ju iz prijaznosti poslali, mi zelo ugajata. Kvaliteta vašega duha je tako nevsakdanja, kakor je izreden vaš način hoje. Zdi se, kot da bi izčrpali temo v stiskalnici... V velik užitek mi je bil tudi študij vašega stila, kjer se besede in stavki družijo z nekako vlažno privlačnostjo, v tajnem obtoku, ki oživilja vse delo in ga hoče prikazati v celoti kot metamorfozo ene same besede. — Ali vas nisem imel priložnost videti že na domu Mallarméja, ali kje drugje? Zdi se mi, da je bilo tako.“ (Iz korespondence Claudel-Gide, 1899.)

André Gide: „Moj dragi Claudel. Vsak dan ti nameravam pisati, a se umikam pred ogromnostjo tega, kar bi ti imel povedati...“ (tam, 1905) „Dragi prijatelj, tu me imaš — globoko vznemirjenega!“ (tam, 1909)

„Imeli so me za upornika (Claudel, Jammes), ker nisem mogel dobiti ali nisem hotel zahtevati od sebe strahopetne uklonitve, ki bi mi zagotovila udobnost. Verjetno je to, kar je v meni najbolj protestantskega: groza pred duhovno udobnostjo.“ (Iz dnevnika Andréja Gida, 1914)

Morda je mogoče ujeti človeški utrip enega največjih simbolistov in klasicistov prve polovice 20. stoletja v korespondenci Claudel-Gide. Vendar pa je André Gide (1869-1951), čigar sto let rojstva se je spomnil zahodni svet le 22. novembra, težka in paradokсна osebnost v sodobni literaturi — predvsem pa izrazit tip esteta. In kdove, če ni bil to eden glavnih vzrokov, da Claudelu ni nikdar uspelo pripeljati sicer duhovno tako močne in odprte osebnosti v katolištvo. Drama, ki je bila pravzaprav nujna in za oba očičujoča, je bila verjetno tudi ena zadnjih pred vdorom modernejšega duha.

André Gide, izhajajoč iz premožne, meščanske družine visokih vladnih veljakov in industrijalcev, se je že v mladosti posvetil literaturi — prozi in poeziji — ter sodeloval predvsem pri ustanovitvi znane N R F (Nouvelle Revue Française). Leta 1948 je prejel Nobelovo nagrado. Gide je znan kot moderni klasicist (Proust, Valéry, Claudel, Péguy so udeleženi pri tem novem mojstrstvu), predvsem pa eden od prvih, ki so šli po snovi za svoje ustvarjanje v antiko. Če je Valéry svečenik čistega duha, je Gide svečenik „osvobojenega“ duha; iskanje po najtemnejših globelih človeške psihe, pa tudi močne senzualistične prvine, dajejo njegovemu delu priokus klasičnosti in obnem dekadentstva. Tema duh-telo se nudi kot ekscerpirana vsebina vse njegove mitično klasicistične vsebine. Iz poema „Granatno pohajkovanje“ jo povzemam približno takó:

„Še dolgo boste iskali nemogočo srečo duš. / Naj kdo drug obsodi, če mu je drago, užitke telesa in čutov. / Grenko veselje — ne zavrzem te. / Zares, Didier, goreči filozof — občudujem te, / če s svojo vero v misel meniš, / da ni veselja pred veseljem duha. / Jaz ljubim vse — smrtne drhtljaje, užitke srca in užitke duha...“

Če danes že nočemo, ali nam ni več potreba obsoditi avtorja „Amoralista“ (1902), potem bi dejali, da je bil Gide žrtev dvojega — protestantizma in esteticizma. Literarne zgodovine ga označujejo kot pisatelja herojskega egoizma, se pravi, da se mu predmet ostvarjajočega napora nenehno vrti kot pred ogledalom lastnega jaza. V francoski literaturi je dal zagon literarnemu egoizmu (culte de moi) Maurice Barrés (1862-1923), gotovo pod vplivom Kanta, ki mu je bil „jaz“ prva in najsvetlejša stvarnost. Medtem pa, ko se Barrésov „jaz“ oblikuje v svojskem domačijstvu — zemlja, zgodovina — se hrani Gidov egoizem v nekakem nietzschejanskem herojskem voluntarizmu. V dnevnik piše Gide 1918: „Misel duhovnega pogajanja ni nikdar vstopila v moje verovanje, niti misel plačila. Spominjam se, da mi je prav to očital Claudel, ko je prebral mojo knjigo 'La porte étroite'. Tu je, po njegovem, jedro zmote, kajti v tem nezanimanju ne vidi drugega kot napuh.“

Gidova osnovna misel je osvoboditev in razsvetljenje — podobno takega notranjega osvobojenja človeka je obdelal že zgodaj v „Les nourritures terrestres“ (1897). Protestantizem mu je v bitno oporo. „Katolicizem — piše Claudel — more in mora nuditi duši mir, gotovost itn. Za to ima čudovit mehanizem — nima pa dramske napetosti, je kvietizem. Protestantizem je nasprotno za dušo nenamerna pot, ki vodi v svobodno mišljenje. Je šola herojstva...“ Pretresujoč Gidovo delo iz časovne perspektive, bi prišli verjetno do sklepa — tako ga je sodil tudi Claudelov in Gidov prijatelj Francis James — da imajo njegova misel-

nost in njegovi pogledi vedno in samo literarno teoretsko vrednost — praksa v svojih stvarnih zamahih mu ostaja, idealistu, odmaknjena. Iz takega idealizma je Gide podprl komunistem in napravil znano potovanje v Rusijo, od koder pa se je vrnil razočaran.

Esteticizem Andréja Gida dobiva svoj sijaj iz klasičnih virov, je tipičen neohelenizem, ki ima znamenitega predhodnika v Oskarju Wildeju. Gide je vedno občudoval angleškega esteta in v svojem eseju „Oscar Wilde“ pripoveduje, kako ga je spoznal in kako ga je prijateljstvo z njim prevzelo. V družbi je pripovedoval Wilde zgodbo za zgodbo, nazadnje je potegnil mladega Gida in sta se oddaljila. Povedal mu je nalašč zanj prirejeno zgodbo o Narcisu, ki umre iz ljubezni do lastne podobe, odbijajoče se na čisti vodni gladini. Ta zgodba je značilna za oba, za Wildeja in za Gida; oba imata dosti skupnih potez in tudi isto duševno in telesno hibo; oba sta ljubitelja čiste estetske stvarnosti, oba zaverovana v lepotne globine lastne psihe.

Gide je, kot rečeno, eden tistih simbolistov, ki segajo po argumente za svoja moderna dela v antiko. Posebno v dramskih tekstih se poslužuje starih mitov in zgodb (Savel, Edip, Kralj Kandaules, Perzefona, Slabo priklenjeni Prometej). Notranja potreba Gidovega ustvarjanja mitičnih motivov pa se izraža predvsem po vulgarizaciji vzvišenih zgodb. Tako npr. Prometej ni več prikovan na skalo, ampak ima pri sebi udomačenega orla, ki mu kljuje drobno noč in dan. Modernizacija mitične zgodbe (pri nas jo je opravil Prešeren) daje Gidu snov za večje ali manjše cinične transgresije; z užitkom in spretnostjo razvija frivolne prvine, ironično prenareja, rafinirano namigava.

Vrnem se k Gidovi osrednji misli človekove herojske dejavnosti in svobodne, ali bolje, svojevoljne eksistenčne naravnosti. V romanu „Les caves du Vatican“ (Vatikanske ječe), ki je izšel leta 1914, prikaže pisatelj človeka osvobojenega vseh moralnih in socialnih vezi. Kult perverzности in absurda je posledica „herojske“ dejavnosti. V romanu prikazuje Gide svet norcev, brezbožcev in perverznejšev. V Italijo se pelje Fleurissoire z namenom, da bi osvobodil papeža, ki so ga ugrabili masoni in na njegovo mesto postavili nekega sleparja. V istem vlaku se pelje preko Italije Lafkadij, dedič po bogatem očetu, ki je tudi zapleten v ugrabitev in ki se zdaj podaja na daljše potovanje po Aziji. In tu nastopi Gide s svojo „filozofijo“ nenamernega, herojskega — herojskega v negativnem pomenu: Lafkadiju se na lepem porodi absurda misel, da brez vzroka, kar tako umori Fleurissoira, ki pa se je pravtako že ukvarjal z mislijo o „čistem“ zločinu. Zločin zaradi zločina, slučajno dejanje, s katerim perverznejši potrdi svoj jaz. Ze v „Slabo priklenjenem Prometeju“ je pisal Gide: „Vedno sem mislil, da je lastnost, ki človeka loči od živali, njegova zmožnost svobodnega, neprisiljenega dejanja. Zame je človek bitje, ki more delovati nezainteresirano, celo proti svojim koristim.“ In v Lafkadiju se tudi po zločinu — nasprotno kot pri Dostojevskega Razkolkovkem — nič ne spremeni: ostane svoboden in miren.

„Moj ubogi Gide. Kako sočustvujem s teboj, kako tragično je tvoje življenje! — P. Claudel.“ (Pismo Gidu iz Hamburga, 9. marca 1914.)

„Neurejeno. Nesmiselni dogodki dobivajo morbidno veličino. Zgodbe brez konca, kjer si dogodki sledijo absurdno... Žalosten konec človeka, od katerega smo pričakovali drugačnih stvari... Ubogi fant. Pozdrav. — P. Claudel. — Edina knjiga, ki mi je v preteklosti povzročila podoben strahoten vtis, je Voltairejev Candide.“ (Iz pisma Claudela Jacquesu Rivieru, 20. aprila 1914.)

V letih med obema vojnama je imel Gide velik vpliv na mladino. Mnogo strupa je izlil — kdove, ali zato, da bi pokazal na človekove slabosti, ali zato, da bi se iz njega norčeval. Vsekakor mu je bil človek prvi vir zla, saj piše: „Če je v ljubezni kakšna omejenost, ni iz tebe, moj Bog, ampak iz človeka...“ Danes Gidovih del, lahko rečemo, nihče več ne bere. Drugi strupi so na delu. Gide je ostal posebnost svojo dobe — tragični človeški in tudi literarni polom.

Vendar André Gide, paradokсна figura, esteta, ni bil brez vere. V svoj dnevnik je zapisal 28. oktobra 1935: „Tudi če bi svet obstajal stot milijonov let, bi bil brez dvoma v polni svežini in skoraj ne bi bilo drugega, kot začetek. Koliko stvari nam je nepoznanih v umetnosti, v znanosti, v naravi! O, koliko nam je še treba odkriti!“

Dr. MIHA KREK

Smrt je nepričakovano segla v vrh slovenske politike v izseljenstvu: umrl je dr. Miha Krek, načelnik Slovenske krščanske demokracije (Slovenske ljudske stranke) in predsednik Narodnega odbora za Slovenijo. Doma je kot sodelavec dr. Antona Korošca bil večkrat minister. Ob razsulu je z vlado odšel v inozemstvo in po smrti Koroščevega naslednika dr. Franca Kulovca postal najvišji slovenski politični predstavnik. Po vojni je ostal zunaj domovine in se posvetil iskanju možnosti naselitve tisočev slovenskih političnih beguncev. Nato se je tudi sam preselil v Severno Ameriko ter je od tam do smrti vodil slovensko politiko v izseljenstvu. Dvakrat je obiskal nas v Argentini; zadnjič je bil tukaj pred dobrim letom. S svojimi govori in razgovori med nami je pokazal, da je bil stvaren in trezen politik.

Vendar tu ne moremo podati podrobnega opisa in ne ocene njegovega političnega dela. To bodo storili drugi, ki so mu od bliže sledili. Tu mu posvetimo le nekaj misli!

Vsak politik, tudi najspretnější, more ostvariti s svojim delom le to, kar je v določenem položaju možno. Kadar nekaj ni možno, a je potrebno, se mora najprej potruditi, da napravi možno. Slovenska politika je menda kar obsojena na to, da mora velik del svojih sil porabiti za iskanje možnosti, da kaj doseže. To še posebej velja za vodstvo slovenske politike v tako izrednih okoliščinah, kakor jih predstavlja izseljenstvo. Koliko in kako je dr. Krek s svojim delom omogočil kake prihodnje dosežke slovenske politike, bo mogla presoditi šele zgodovina.

Kot politik je Krek, v smislu najbolj slovenskih izročil in vzgledov, kazal dovolj razumevanja za delo nepolitičnih kulturnih ustvarjalcev, tudi kadar ti niso kazali enakega razumevanja za njegovo politično delo. Kolikor morem vedeti, ni skušal ostale kulture podrediti politiki ali jo pobarvati politično. Prav je cenil pomen svobode za kulturno ustvarjanje in pomen ustvarjalnega kulturnega dela za življenje človeških skupnosti. Zato ga je vedno podpiral.

Prav malo pred smrtjo je to ponovno pokazal. Nekateri učenci in častilci dr. A. Korošca so namreč sprožili misel, da bi se za stoletnico Koroščevega rojstva pripravila knjiga, v kateri bi skušali opisati vse Koroščevo politično delo. Obrnili so se za pomoč na mnoge ljudi, ki so Korošca dobro poznali ter z njim v politiki ali kako drugače sodelovali. Poleg Jožka Krošlja je bil prav dr. Krek tisti, ki ni le obljubil pomagati s svojim znanjem, marveč tudi s tem, da je iskal še drugih sodelavcev. Zato je po njegovi in Krošljevi smrti veliko vprašanje, kako bo mogoče načrt sploh izvesti. Oba sta odnesla v grob pričevanja, ki bi bila za pravilno oceno Koroščevega dela neprecenljivega pomena.

Lepa Krekova lastnost, ki so mu jo priznavali tudi tisti, ki se z njegovo politiko niso strinjali, je bila popolna osebna poštenost. Tudi v tem je nadaljeval vrsto velikih prednikov v naši politični zgodovini.

Slovenska kulturna akcija je imela v dr. M. Kreku velikega prijatelja, ki je vedno pazno spremljal njegovo delo. Zato ob njegovi smrti žaluje z vsemi, ki trpijo ob tej izgubi.

Vinko Brumen

meddobje: gine ali se preraja?

„Uredila: Ruda Jurčec (začel); Tine Debeljak (končal)“
pojasnjuje druga stran platnic Meddobja X, 4-6. Meddobje torej v pravem pomenu besede. In kakšno bo novo obdobje Meddobja? Se bo revija še naprej borila za obstoj, izhajaje sunkoma, in pa za vzrok svojega obstoja – tehtno vsebino in jasno poslanstvo? Bog daj, da bi se vsi pišočji spet zedinili krog te vodilne zamejske revije! Naj izhaja iz nujne in ne iz zadrege!

Biološki zakon množenja slovenskih celic je deljenje v vedno manjše celice in z nasprotnimi naboji. A hkratom se celice starajo, mladih celic ni. Morda mikaven princip za science fiction, usoden pa za slovensko stvarnost. Mikroskop za opazovanje tega zakona je Meddobje.

Saj imena so od zmeraj vedno skoraj ista, z razliko, da se repertoar krči. Kje so mogočna imena izpred nekaj let? Kje je tako pričakovana dvojezična podrast?

Pričujoča trojna številka je in ni. Tehnično je dovolj bogata in pestra. Štiri strani Mauserjevih pesmi in tri Kosovih; pripovedništvo zastopa Ilija na dvajsetih straneh; dramatiko Eliot - Papež na šestindvajsetih straneh esejistiko Gogala, Brumen in Papež na skupno trinšestdesetih straneh; slede ocene in zapiski.

Ne zadovolji pa povsem vsebinsko. Gogalovi Teologiji dialoga, na primer, manjka originalnosti, saj je v glavnem le povzetek okrožnice Ecclesiam suam; Papeževa Podoba človeka pri Ivanu Cankarju je lepo meditiranje ob Cankarju, podoba človeka pri Ivanu Cankarju pa ne da; odlomek iz romana Lojzeta Ilije se gladko bere, obuja podobe in prizore, a zaradi netrdnosti in navnosti ne prepriča; Mauserjeve

pesmi so neenake: preproste so učinkovite, kompozicijsko zahtevnejše pa niso dovolj izgrajene (Vdanost, Pesnikova molitev). Matematika takih delno šibkih prispevkov ima svojo logiko: vsak zase bi bil popolnoma v redu v sklopu močnih, če jih je pa veliko skupaj, se njihove slabosti medsebojno povečujejo. Tu mora vmes poseči urednikova roka. A kaj naj bi bila pomagala urednika – vsak na svoji strani gugalnice – zlasti če ni bilo izbire?

Brumnova analiza „dialoga med nami“ je solidna. S Čukovimi besedami: geslo mu je iskati resnico v ljubezni. Opera v zelenem Vladimirja Kosa? Eksotična, malce efektistična („stereo“), pa emotivna. Drugi del Umora v katedrali v Papeževem prevodu je očitno boljši kot prvi in nedvomno tudi boljši kot Tauferjev: oba pa tudi kdaj pa kdaj spodrsneta, npr. Čujmo, čujmo! (Papež), Posluš, posluš! (Taufer) za Hear, hear!

Čukova ocena Brumnovih Iskanj je vzor resne, stvarne obdelave mestoma spornega („izzivalnega“) teksta. Jevnikarjev pregled slovenske knjige v letu 1966 je podrobnejši in bolj kritičen kot včasih. Ko leto za letom vztrajno registrira slovensko literarno dejavnost, vrednost teh pregledov kot referenčno pomagalo stalno narašča. Strokoven je Maroltov komentar in ocena dveh Ložarjevih člankov o bolgarski in jugoslovanski umetnosti za The New Catholic Encyclopedia (ali je tako težko pravilno prepisati ime založbe?). Papežev bežni očrt Jaspersove filozofije je dostojen zaključek te zadnje številke desetega letnika.

K. R.

slovenska prisotnost v svetu

france gorše pri pavlu šestem

„Dne 12. novembra 1969 je sveti oče v posebni avdienci sprejel kiparja prof. Goršeta, slovenskega „Meštrovica“. Sveti oče dobro pozna njegovega učitelja Meštrovica še iz Milana. O njem sta se s kiparjem Goršetom pri sprejemu tudi razgovarjala. Zanimivo je naključje, da je slovenski umetnik rojen istega dne istega meseca in istega leta kot papež Pavel VI. Ob sprejemu je papež prof. Goršetu izročil osebno kolajno z napisom: *In fide vivo filli qui dilexit — živim v veri sina, ki me je ljubil.*

Kipar Gorše se že več mesecev mudi v Evropi. Zanj je njegovo delo je Križev pot, Sveta Družina in Križanje za novo kapelo šolskih sester pri sv. Jakobu v Rožni dolini na Koroškem.

Prof. Gorše je bil v Rimu gost hotela Bled, kajti z njegovim lastnikom (g. Vinko Levstik. - op. ur.) se pozna še iz domovine, kjer sta si bila soseda. Sem sta kiparju prišla izrekati dobrodošlico tudi prof. Rafko Vodeb in msgr. Maksimilijan Jezernik, rektor slovenskega duhovniškega zavoda Slovenicum v Rimu, ki je z našim umetnikom tudi razpravljaval o bodoči gradnji tega zavoda.“

Podporni član Slovenske kulturne akcije g. Vinko Levstik iz Rima nam je poslal poročilo o obisku našega rednega člana akademskega kiparja Franceta Goršeta pri papežu Pavlu VI. Poročilo je priložil tudi fotografijo z avdience. Oboje objavljamo:

da ne pozabimo

aleksander i. solženicin veruje v zmago svobode

Ruski pisatelj Aleksander I. Solženicin je v odprtem pismu Ruski pisateljski zvezi, ki ga je kot protisovjetski element izključila iz svojih vrst, odgovoril z ostro obtožbo sovjetskega komunističnega režima. V tem odprtem pismu Solženicin, na Zapadu poznan po noveli „En dan v življenju Ivana Denisoviča“ in po romanih „V prvem krogu“ in „Oddelek za raka“, zahteva tudi „svobodo besede za mojo rusko domovino“.

Ko osmeši v pismu svoje tožnike iz Ruske pisateljske zveze in hkrati povzdigne glas v protest nad nasiljem, ki ga to združenje v službi sovjetske totalitarne politike izvaja nad drugimi sovjetskimi pisatelji in pesniki, slovesno zatrdi:

„Osnovni pogoj za zdravje sleherne družbe je svoboda besede, resnična in popolna svoboda besede.

Kdor ne želi svobode besede za mojo rusko domovino, je pač ne želi ozdraviti bolezni, ki jo žre, marveč jo tira v še hujše zlo, ki naj jo docela uniči.“

V zagovor tega odprtega pisma zatrjuje pisatelj, da je čutil dolžnost spregovoriti v samooobrambo, „kajti izključili ste me, ko sem bil odsoten, brez razprave, niti obvestili me niste, naj pridem pred razsodišče“.

Njegovo pismo izzveni v tale opomin:

„Očistite svoje ure prahu, kajti zastale so. Prav gotovo niti ne slutite, da se zunaj že naznanja prvi svit zore; da so mimo tisti bedni, temni, breizgledni časi, ko ste izvrgli Ahmatovo; mimo tudi mrzli in strahu polni dnevi, ko ste s kričanjem nagnali Pasternaka.“

(Solženicin omenja Ano Ahmatovo, ki je bila iz pisateljske zveze izključena v petdesetih letih; pa Borisa Pasternaka, ki je za svoj roman „Doktor Živago“ prejel Nobelovo nagrado, na jo na pritisk Nikite Hruščova odklonil, da je lahko 1960. umrl doma v Rusiji, ne kot izgnanec na tujem...)

„Vam ni še dovolj tega, česar vas mora biti sram? Bi radi še hujše zlo?“ vprašuje pisatelj.

Pisateljem, ki so glasovali za njegovo izključitev, naznanja, da je prav blizu dan, „ko boste kot en sam hoteli izbrisati svoj podpis na moji izključitvi“.

Ob koncu pisma ugotavlja:

„Osnovna skupina, h kateri spadamo, je človeštvo, ki se je odločilo od živalskega sveta, ko je človek začel misliti in je razvil obliko svojega izražanja: čisto naravno tedaj, da morata biti človekova misel in njen izraz docela svobodna. Če jima to svobodo ubijemo, smo se povrnili med živali...“

(Radiogram časopisne agencije United Press International, datiran 14. novembra 1969. v Moskvi)

zakaj ne bomo izdali romana „marcelino vázquez“

Za sklep X. letnika naših knjižnih publikacij bi moral iziti, kot je bilo napovedano, Rude Jurčeca roman Marcelino Vázquez, ki je prejel Velikonjevo nagrado Slovenske kulturne akcije za leto 1965. Eden od pogojev za nagradni natečaj je bil, da nagrajena dela založi in izda samo založba Slovenske kulturne akcije.

Odbor Slovenske kulturne akcije je na začetku letošnje poslovne dobe povabil avtorja R. Jurčeca, da odda rokopis romana, kot je bilo domenjeno. Na to povabilo je odbor prejel naslednje pismo:

„ dne 23. septembra 1969.“

P. n. odbor Slovenske kulturne akcije,
Ramon L. Falcon 4158 BUENOS AIRES

Čenjeni gospodje,

rokopis „Marcelina Vazqueza“ se mi je sedaj ob prvi predelavi razrastel in ne želim, da bi bil nagrajen osnutek objavljen. Nastalo je novo delo z obsegom okr. 300 strani, a bo za končno objavo prepiljen vsaj še v dveh ali treh izdelavah. Delo bo terjalo vsaj še leto dni časa — raje več —, poleg tega pa so se mi razmere zelo spremenile. Vse to bom moral upoštevati za končni cilj, doseči v romanu kar najbolj dosegljivo dovršenost, vsebinsko in estetsko.

Izvolite sprejeti, gospodje, izraze mojega spoštovanja in pozdrave,

(podpis: Ruda Jurčec)“

nikolaj jeločnik - petdesetletnik

Prav težko smo vtaknili tele vrstice v Glas SKA, ki mu je Jeločnik uredniška duša in — da izdamo skrivnost, tudi — stavec! Pa smo ga vendar ukanili. Ne moremo namreč molče mimo njegovega jubileja spričo dela v naši emigraciji, ki ji služi po svoje, to je, s svojim izrazito teaterskim poslanstvom. Še v Ljubljani je v krogu Balantičevih srednješolskih sodobnikov poslušal gospe Šaričeve uvajanje ljubiteljev teatra v gledališko umetnost. Pozneje je ob tej najsubtilnejši slovenski dramski umetnici in ob režiserju Debevcu končal dramsko šolo. Toda tem — tedaj petindvajsetletnikom — je bilo usojeno stopiti na mesto na deske ljubljanskega gledališča na deske emigrantskih odrov. Od taborišč do Slovenske hiše in podeželskih domov hodi že 25 let Jeločnikova teaterska umetnost in žanje uspehe. Odmaknjena od

slehernega materializma in naturalizma se njegova poduhovljena odrska umetnost oplaja od svetovne in stopa zavestno v njeno višino. Časovna težnja Jeločnikovega dela za slovensko igro je v tem, da jo hoče rešiti diletantizma in jo postaviti na umetniško višino. Toda vkljub njegovim naporom se mu ni posrečilo ustvariti poklicnega slovenskega emigrantskega gledališča. Posrečilo pa se mu je postaviti svojo družino, ki je postala jedrna skupina vseh njegovih tudi množičnih nastopov. Zdaj pripravlja Linhartovega Mafička, in kadar bo stopil na oder, sem prepričan, da bomo spet lahko vzkliknili: „Da, pa imamo kljub vsemu slovensko gledališče!“ In mislim, da bo to priznanje najlepša čestitka k Jeločnikovemu življenjskemu jubileju. SKA, kateri posveča ves svoj napor, mu čestita še posebej!

knjige knjige knjige

• V Buenos Airesu je izšel Koledar - Zbornik Svobodne Slovenije. O tej pomembni vsakoletni slovenski publikaciji bomo prinesli daljše poročilo v prihodnji številki.

• V treh knjigah je pri Mohorjevi v Celovcu izšla K. Mauserjeva trilogija „Ljudje pod bičem“, ki jo je pred leti prva izdala Slovenska kulturna akcija in je v njeni zalogi skoraj pošla. Nova Mohorjeva izdaja ima skupno 1024 strani in stane 140 avstrijskih šilingov.

• V založbi Mohorjeve družbe iz Gorice je pred kratkem izšla v Trstu knjiga „Nauk o božji materi ali mariologija“, katere avtor je msgr. Jakob Ukmar. Delo ima 260 strani in predstavlja, kot piše tržaški Novi list, „ne le najboljše in najtemeljitejše delo na področju mariologije, kar jih imamo Slovenci, ampak tudi krepak in kvaliteten prispevek k celotni slovenski in splošni znanstveni teološki literaturi“.

• Lev Detela je v Londonu izdal novo knjigo pesmi z naslovom „Sladkor in bič“, v zbirki Sodobna knjiga. Zbirka vsebuje blizu 50 pesmi in je razdeljena v več ciklov. Pesmi so, kot je Deteli lastno, groteskno-fantastičnega in surrealističnega značaja ter izražajo grozo nad življenjem našega časa in strah. Slovenski tržaški kritiki menijo, da so to najboljše pesmi, kar jih je pesnik do zdaj ustvaril, pa tudi najboljše, kar jih premore danes mlada generacija slovenskih lirikov.

• Pri Cankarjevi založbi v Ljubljani je izšel izbor proze Vitomila Zupana „Sončne lise“. Pred meseci je izšel tudi Zupanov roman „Vrata meglenega mesta“.

• V založbi Dela v Ljubljani je izšla v slovenskem prevodu knjiga Vladimira Dedijera „Izgubljeni boj Josipa Visorijoniča Stalina“. To delo je najprej izšlo kot podlistek v ljubljanskem De-

lu. Dedijer obravnava v knjigi nadvse aktualno snov in razkriva v njej marsikaj v zvezi s sporom med jugosl. kom. partijo in Kominformom. Delo je pisano zelo subjektivno, ker se avtor naslanja predvsem na lastne spomine, pa zgolj na jugoslovansko dokumentacijo. V uvodu pravi, da je bil neposredni povod za pisanje knjige oborožena agresija Sovjetske zveze na češko in slovaško. Zanimivo pa je, da je avtor knjigo posvetil spominu Jana Palacha.

• Založba Stvarnost v Zagrebu je po lanskem uspehu, ki ga je dosegla z novim prevodom Svetega pisma (70 000 izvodov), izdala sedaj tudi muslimansko sveto knjigo Koran, s celotnim arabskim tekstom in srbohrvatskim prevodom, ki sta ga oskrbela Hafiz Muhamed Pandža in dr. Džemaludin Čaušević. Knjiga ima obširen uvod, kup komentarjev in razlag, slovarček arabizmov in indeks oseb in pojmov. Obsega nekaj čez 900 strani.

okno v svet

SKLEP SLOV. SREDNJEŠOLSKEGA TEČAJA V BUENOS AIRESU

Slovenski srednješolski tečaj je sklenil šolsko leto 29. novembra z mašo in akademijo v Slovenski hiši v Buenos Airesu. Dr. Vinko Brumen je nagovoril dijake, profesorje in starše ter zlasti prvim skušal pokazati pomen in smisel učenja slovenščine ter spoznavanja slovenske zemlje, zgodovine in kulture. Dosedanji vodja tečaja g. Marko Kremžar se je poslovil, njegovo mesto je prevzel prof. A. Geržinič.

Slovenska kulturna akcija je podarila vodstvu tečaja štiri knjige svoje založbe kot nagrade najboljšim dijakom. Dijaki zadnjega letnika pa so izdali poseben šapirografiran zbornik z naslovom „Med dvema svetovoma“, katerega en izvod so poklonili tudi Slovenski kulturni akciji.

Istočasno je bil tudi zaključek slovenskega srednješolskega tečaja v Slovenski vasi v Lanusu, ki zbere vsako leto več in več slovenskega dijaštva.

darovi

Zinka Rupnik, Castelar, Buenos Aires, 1000 pesov

Pavla Zazula, Hurlingham, B. Aires, 500 pesov

Martina Čeranič, Villa Ballester, Bs. Aires, 500 pesov

Albin Avguštin, Boulogne sur Mer, Bs. Aires, 1500 pesov

Betka Vitrih, Ranelagh, Buenos Aires, 1000 pesov

Franček Jager, Ezeiza, Buenos Aires, 500 pesov

N. L. L., Bs. Aires, 2000 pesov

Ing. Franc Grmek, Kanada, 5 kan. dolarjev

dr. Štefan Slak, Toledo, ZD, 50 dolarjev

Ana Gaber, Chicago, ZDA, 4.60 dolarjev

Ing. Ivo Kertelj, Italija, 1000 lir

Podporni člani

Beno Tičar, Ramos Mejía, Bs. Aires, 2000 pesov

Vsem - zares hvala!

• Prvo nagrado za abstraktno slikarstvo je v Köflachu prejel slovenski koroški rojaki likar Valentin Oman. Nagrado je prejel za svoje tri slike z naslovom „Houston“. So to kolaži in skice na témo vesoljski polet.

CORREO
ARGENTINO
SUUC. 6

TARIFA REDUCIDA
CONCESION 6228

R. P. I. 953701

DARUJTE KNJIGE SLOVENSKE KULTURNE AKCIJE!

DELA SLOVENSkih EMIGRACIJSKIH PRIPOVEDNIKOV

1 STANKO KOCIPER
NA BOŽJI DLANI, roman	1 RUDA JURČEC
LJUBLJANSKI TRIPTIH, roman
1 MARKO KREMŽAR
SIVI DNEVI, črtice	1 NEVA RUDOLF
ČISTO MALO LJUBEZNI, črtice
KAREL MAUSER
JERČEVI GALJOTI, povest
1 LJUDJE POD BIČEM (I. - III.)
najboljša povest o medvojnih in povojnih
razmerah v Sloveniji	1 RAZLIČNI AVTORJI
DNEVI SMRTNIKOV, antologija
uredil Alojzij Geržinič
1 ZORKO SIMČIČ
ČLOVEK NA OBEH STRANEH STENE
novela	1 MIRKO KUNČIČ
GORJANČEV PAVLEK
razprodani sta knjigi
	1 MARIJAN MAROLT ZORI, NOČ VESELA
1 STANKO KOCIPER MERTIK

ZBIRKE SODOBNIH MODERNIH PESNIKOV

1 VINKO BELIČIČ
NOVA PESEM	1 KAREL VLADIMIR TRUHLAR
NOVA ZEMLJA
RDEČE BIVANJE
1 FRANCE PAPEŽ
OSNOVNO GOVORJENJE IN PETJE	1 MILENA ŠOUKAL
PESMI

LIKOVNO UMETNOSTNE IN PESNIŠKE IZDAJE

1 GORŠE - KOS
KRIŽEV POT	1 REMEC - DEBELJAK
KYRIE ELEISON
1 SLOVENSKA LIKOVNA UMETNOST V ZAMEJSTVU, umetnostni zbornik	

ZBIRKE SLOVENSkih KLASIKOV

pripovedniki	pesniki
1 IVAN PREGELJ MOJ SVET IN MOJ ČAS	1 FRAN ZORE (STANKO MAJCEN) DEŽELA
1 STANKO MAJCEN POVESTICE, črtice	1 FRANCE BALANTIČ PESMI
1 NARTE VELIKONJA LJUDJE, novele	1 IVAN HRIBOVŠEK PESEM NAJ ZAPOJEM

PREVODI SVETOVNIH KLASIKOV

1 DANTE ALIGHIERI - TINE DEBELJAK
BOŽANSKA KOMEDIJA - PEKEL	2 SVETI AVGUŠTIN
1 ALEKSANDER PUŠKIN - TINE DEBELJAK
PRAVLJICE	ENHIRIDION, knjiga o veri, upanju in
ljubezni; poslovenil Fr. Ks. Lukman

ZBIRKE FILOZOFSKIH ESEJEV

1 VINKO BRUMEN ISKANJA	1 MILAN KOMAR POT IZ MRTVILA

ZGODOVINSKE KNJIGE

1 ZGODOVINSKI ATLAS SLOVENIJE
Priredil prof. Roman Pavlovčič | 1 ZGODOVINSKI ZBORNIK
zbirka zgod. razprav; uredil M. Marolt |
|---|---|

1 POTOPIŠ DINKO BERTONCELJ - VOJKO ARKO DAULAGHIRI	
1 ŠOLSKO POMAGALO ALOJZIJ GERŽINIČ PREGLED SVETOVNE KNJIŽEVNOSTI	
1 GLASBENA PARTITURA GERŽINIČ - DEBELJAK IRENEJ FRIDERIK BARAGA, oratorij	
1 PLOŠČE KVARTET FINK long play slovenskih umetnih in narodnih	

IN POLEG NJIH ŠE REVIJA MEDDOBJE, VREDNOTE in GLAS

Najlepše darilo - slovenska knjiga